

VEDENÍ BOJE PŘI NÁSILNÉM PŘECHODU VODNÍ PŘEKÁŽKY A ÚTOKU Z PŘÍMÉHO DOTYKU S NEPŘÍTELEM

(Pokračování z VM č. 9/1988)

Odlišnost násilného přechodu po rozvinutí hlavních sil divize u vodní překážky oproti násilnému přechodu z chodu vychází z těchto skutečností:

- **Ze situace vlastních vojsk** před zahájením násilného přechodu. Zpravidla se již zmocnila přístupů k vodní překážce, případně na některém směru i přes celkový neúspěch násilného přechodu z chodu získala předmostí. V případě úspěšně vedené obrany bude situace stejná, tzn., že divize v obraně plně ovládá přilehlý břeh.

Samozřejmě, že může být i obrácená situace, kdy při neúspěšném přechodu z chodu se na některém směru (směrech) podařilo nepříteli udržet části přilehlého břehu a tak jejich zničení a získání přístupů k vodní překážce budou rovněž součástí organizace a vedení dalšího boje.

- **Z charakteru nepřátelské obrany**, což je tou nejvýznamnější kvalitativní změnou v podmínkách přípravy a vedení násilného přechodu.

Tato obrana bude většinou již ženíjně připravená, bráněná dostatečně silnými silami a prostředky (proto se také podařilo odrazit pokusy o násilný přechod z chodu), palebný systém je vysoce organizován, systém zátarasů široce rozvinut, a to nejen na protilehlém břehu v obraněm prostoru, ale často i na řece. Je zřejmé, že útok na takto připravenou obranu je nutné zahajovat průlomem.

- **Zatímco bojová sestava divize** pro násilný přechod z chodu byla zaujímana postupně tak, jak jednotlivé její prvky přicházely k vodní překážce, pak v tomto případě bude bojová sestava divize buď zaujata předem, a to přeskupením nebo vystřídáním vojsk v dotyku, nebo bude zaujímana postupně, ovšem podle zásad rozvíjení vojsk do bojové sestavy při útoku po přesunu z hloubky.

Znamená to, že v obou případech jsou vytvořeny podmínky pro **současné zahájení** násilného přechodu i zteče.

V této části příspěvku se budu zabývat **možnými zásadami uskutečnění násilného přechodu a útoku z přímého dotyku s nepřítelem**.

Jak jsem již uvedl, bude v tomto případě zaujata bojová sestava předem, ve výchozím prostoru v bezprostřední blízkosti vodní překážky, a to po potřebném přeskupení nebo přeskupení a vystřídání.

Ve výchozím prostoru je nutné vojáky, bojovou techniku, dopravní a přepravní prostředky před násilným přechodem vodní překážky rozmístit v krytech. Nejen v průběhu, ale i po

přeskupení či vystřídání je nezbytné pokračovat v různých klamných opatřeních, jejichž cílem je odvést pozornost nepřítele na úseky a prostory, ve kterých není předpokládána další aktivní činnost.

Hlavní síly divize (pluky prvního sledu) zaujmají výchozí prostory na svých směrech násilného přechodu vodní překážky, motostřelecký pluk druhého sledu (vševojsková záloha divize) 15 až 20 km za útvary prvního sledu, motostřelecké prapory druhého sledu (VŠZ pluků) 6 až 8 km za prapory prvního sledu. Tankový pluk prvního sledu divize, která vystřídala, zaujímá **vyčkávací prostor** ve vzdálenosti 12 až 15 km od předního okraje, druhého sledu 15 až 20 km za útvary prvního sledu. Tankovým praporům motostřeleckých pluků prvního sledu určujeme **vyčkávací postavení** 6 až 8 km od vlastního břehu.

Tanky, které byly v opěrných bodech na předním okraji obrany, zůstávají na svých stanovištích. V dalším mohou být využity k vedení přímé střelby v průběhu palebné přípravy a podpory násilného přechodu vodní překážky a zteče. Ostatní prvky bojové sestavy, místa velení a zabezpečení jsou rozmísťovány podle běžných zásad.

Pro rozmístění přepravních prostředků jsou připravovány prostory soustředění. Pro plavidlové přepravní prostředky (PTS 10) a zřizování soulodí pro první sledy je určujeme ve výchozích prostorech praporů prvního sledu ve vzdálenosti 1 až 3 km a pro zřizování mostových přepravišť ve větší vzdálenosti – přibližně 4 až 6 km od vodní překážky.

Do doby pohotovosti k násilnému přechodu zaujmou také svá stanoviště orgány pořádkové, záchranné a vyprošťovací služby k zabezpečení plynulé přepravy k vodnímu toku a přechodu přes něj a pohotovosti musí dosáhnout i spojovací prostředky k řízení tohoto přechodu. Do této doby je zapotřebí vykonat i nejnnutnější odtarasení a zřízení průchodů v ženiných zátarasech na vlastním břehu a pokud je to možné i na vodě. Za palebné podpory násilného přechodu a zteče jsou dokončovány práce v místech výjezdu přepravní techniky (BVP, OT, PTS 10, a další).

Důležitým, ne-li přímo rozhodujícím předpokladem úspěchu při násilném přechodu je pokračování a další rozvinutí intenzivního **průzkumu**, a to jak vodní překážky, tak i obrany nepřítele do celé hloubky bojového úkolu divize.

I když za jeho organizaci a řízení zodpovídá náčelník štábu a úloha velitele divize spočívá v jeho usměrnění, pak při násilném přechodu po rozvinutí hlavních sil u vodní překážky – a zvláště v přímém dotyku s nepřítelem – musí být jeho přístup, zájem a usměrnění daleko angažovanější.

Protože se divize přibližila k vodní překážce a k nepříteli na dotyk, má významnou úlohu **pozorování**, které je organizováno z hlediska vzdálenosti předního okraje obrany nepřítele od řeky, vzájemného převýšení břehů a možnosti pozorování vodní hladiny. Pozorovatelný (pozorovací stanoviště) jsou členěny do hloubky; část je umísťována přímo u břehu. Na protilehlém břehu je možné k pozorování využít i jednotky (skupiny) složené z vycvičených potápěčů nebo průzkumníky vybavené izolačními přístroji. Ke zvýšení hloubky průzkumu a k zjištění nepřátelských objektů, umístěných v nepozorovatelných prostorech, organizuje štáb divize **pozorování z vrtníků**.

K zabezpečení úspěšné činnosti průzkumných orgánů při **výpadech a léčkách** na protilehlém břehu a v hloubce nepřátelské obrany vyčleňujeme přepravní prostředky a jejich činnost je dále zabezpečována připravenými palbami dělostřelectva. Efektivním zdrojem zpráv o nepříteli na důležitých směrech se může stát dobře zorganizovaný **průzkum bojem**. Jeho cílem bude zjištění možných změn v rozmísťování a uskupení nepřítele, upřesnění obranných opatření na řece, průběhu předního okraje jeho obrany za řekou, systému paleb a zátarasů a znemožnění jaderných úderů a palebné protipřípravy. Průzkum bojem organizuje velitel divize na základě nařízení nadřízeného velitele. Případný úspěch jednotek, které jej vedou, musí být ihned využit a rozšířen hlavními silami pluků prvního sledu.

Průzkumné odřady a samostatné průzkumné hlídky pronikají do boku a týlu nepřítele a spolu s průzkumnými skupinami, které již působí v nepřátelském týlu, zjišťují rozmístění jeho palebných prostředků, ženiných objektů, zátarasů, záloh a přípravu protiztečí. Jestliže se těmito průzkumnými orgány nepodařilo proniknout přes vodní překážku, vedou průzkum

z vlastního břehu. Jejich přeprava se začíná až po zahájení násilného přechodu společně s čelními jednotkami.

Podrobný ženijní průzkum ke zřízení přepravišť včetně přístupů k nim na vlastním břehu je zapotřebí **dokončit** v průběhu palebné přípravy pro zřízení plavidlových, brodových a přivozových přepravišť a v průběhu palebné podpory násilného přechodu a zteče pro zřízení mostových přepravišť (prakticky po přepravě jednotek prvního přepravního sledu). Vykonání podrobného ženijního průzkumu **pro zřízení plavidlových nebo brodových přepravišť** organizují velitelé motostřeleckých a tankových jednotek prvního sledu (k tomu musí vyslat včas své bojové průzkumné hlídky), pro zřízení přepravišť na ženijních přepravních prostředcích velitelé ženijních jednotek a provádí je ženijní průzkumné hlídky.

Ve výchozích prostorech, v prostorech utěsnění tanků, na osách vedoucích k vodní překážce a určených pro manévry podél ní, jakož i na přepravištích je organizován **radiační, chemický a bakteriologický (biologický) průzkum**, který vedou síly a prostředky jednotek radiačního a chemického průzkumu divize a pořádkové služby. Jeho cílem je včas zjistit použití chemických a bakteriologických (biologických) zbraní a radioaktivní zamoření terénu.

Jednotky **rádiového a radiotechnického průzkumu** jsou rozvíňovány pod ochranou předsunutých oddadů (předvojů) nebo jednotek prvního sledu na stanovištích vyčleněných 1 až 2 km od řeky, především na dominantních výšinách. Úsilí soustřeďují na směr hlavního úderu divize a na zjištění nepřátelského uskupení, zvláště jeho prostředků jaderného napadení a systémů řízení palby, míst velení a uskupení letectva. Na druhý břeh jsou přepravovány společně s prvním sledem divize nebo ihned za ním.

Jednotky dělostřeleckého průzkumu zaujímají takové pozorovací stanoviště, které jim umožní úplné pozorování nepřítele a jeho palebných prostředků na protilehlém břehu i v hloubce obrany. Jejich část je přepravována na protilehlý břeh společně s čelními jednotkami, zbytek až po ukončení přepravy pluků prvního sledu.

Pokračuje **vzdušný průzkum** vodní překážky a nepřítele, který se na ní brání. Je veden **vizuálně, leteckým snímkováním a optoelektronickými přístroji**. Bezpilotní průzkumné letouny mohou být používány k leteckému snímkování úseku násilného přechodu divize a k televiznímu průzkumu nepřítele na protilehlém břehu vodní překážky.

V rámci **leteckého snímkování** jsou připravovány fotografie úseků násilného přechodu většinou v měřítku 1 : 10 000 a míst budování přepravišť v měřítku 1 : 2000. Výsledky leteckého snímkování jsou předávány vojskům jako fotoschématy nebo jednotlivé letecké snímky. Pro letecké snímkování velitel určuje nejdůležitější nepřátelské objekty ničené jadernými zbraněmi, obranu nepřítele v úseku průlomu, úseky násilného přechodu vodní překážky a obranná postavení v hloubce na směru hlavního úderu.

Úkolem průzkumu je také zabezpečit dostatek podkladů k **dezorganizaci systémů velení a řízení** bránícího se nepřítele na druhém břehu. Úsilí vlastních sil a prostředků radioelektronického boje je proto nutné soustředit především na rušení rádiových sítí (brigád a praporů prvního sledu, součinnostních a navedení taktického letectva, řízení průzkumu a REB, předávání průzkumových informací, uvědomování), palubních radiolokátorů k ochraně našich vojsk před radiolokačním průzkumem a údery letectva, RNS Tacan ke ztížení podpory pozemních vojsk jeho letectvem. Ochrana přepravišť, nekryté živé síly a míst velení proti účinkům munice s rádiovými zapalovači musí být zabezpečena vyčleněnými prostředky rušení rádiových zapalovačů.

Tato opatření je zapotřebí doplnit důsledným uskutečňováním zásad **radioelektronické ochrany**, především ochrany proti úmyslnému nepřátelskému rušení.

K úspěšnému splnění úkolů při násilném přechodu napomáhají i důsledně uskutečňovaná opatření k **maskování**. Je nezbytné je zaměřit na utajení a skrytí příchodu vojsk k vodnímu toku, ke skrytí přepravišť a k oklamání nepřítele.

Maskování dosahujeme skrytým zřizováním přepraviště, snížením nápadností všech prací, které souvisejí jak s jeho přípravou, tak budoucím využitím. Účinné jsou i změny jeho vnějšího vzhledu, jež dokazují, že např. palba nepřítele či jeho údery letectva byly účinné a přepraviště je vyřazeno, zřizování klamných přepravišť v blízkosti reálných přechodů, využívání

dýmu a aerosolů, vedení demonstrační činnosti na směrech, kde se přechod nepředpokládá apod. Za maskování přepravišť odpovídá správce přepraviště.

Doba trvání **palebné přípravy násilného přechodu a zteče**, její uspořádání, doba zahájení a ukončení jsou určovány jako při útoku z přímého dotyku, avšak se zřetelem na dobu potřebnou k nasednutí vojsk na přepravní prostředky, na šířku vodní překážky, rychlost plavby přepravních prostředků na vodě a vzdálenosti předního okraje nepřátelské obrany od protilehlého břehu. Palebnou přípravu je nezbytné započít nejpозději, když vojska prvního sledu **zahájí přesun z prostoru nasednutí** (naložení) na přepravní prostředky a z **prostorů utěsnění tanků**. Při přechodu velké vodní překážky může začít až po vyjití vojsk k okraji vody.

K palebnému ničení na úsecích přechodu vodní překážky je vedle oddílů vojenských raket s konvenční municí, divizní a plukovních dělostřeleckých skupin přibírána i armádní dělostřelecká skupina. K ničení nepřítele na protilehlém břehu jsou ve značné míře používána děla, tanky, protitankové řízené střely a bojové vrtulníky pro přímou střelbu z vlastního břehu.

Při násilném přechodu **úzkých a středních** vodních překážek je možné palebnou přípravu násilného přechodu a zteče ukončit, jakmile útočící pluky (prapory) nasednou na BVP (OT) a dosáhnou výchozí čáry k přepravě. Jestliže jde o **širokou** vodní překážku, jakmile je zahájen násilný přechod, tj. v čase „Č“. Při násilném přechodu **velkých** vodních překážek (přehrad, zatopených prostorů) může dokonce čas „Č“ přesáhnout. V případě, že je přední okraj nepřátelské obrany na protilehlém břehu vzdálen od okraje vodní překážky, potom je palebná příprava násilného přechodu a zteče ukončena po vyjití jednotek na čáru přechodu ke zteči bez ohledu na šířku vodní překážky.

Po ukončení palebné přípravy je na signál velitele divize zahajována **palebná podpora násilného přechodu a zteče**. Pokračuje obvykle až do ovládnutí celé hloubky prostoru obrany nepřátelských brigád prvního sledu útočícími pluky.

Při zkrácené přípravě násilného přechodu je uskutečňována zpravidla **postupným soustředěním palby**, spolu s palbami oddílů či baterií na jednotlivé cíle. Při násilném přechodu zahajovaném po všestranné přípravě a spojeném s průlomem nepřátelské obrany lze předpokládat, že bude použito i jiných efektivnějších metod, jako je palebný val nebo pohyblivé palebné pásmo.

Palba na cíle na první čáře postupného soustředění palby (popř. jiné metody) pokračuje do vyjití jednotek na čáru bezpečnostní vzdálenosti od výbuchu vlastních granátů a je přenášena do hloubky na signál velitelů pluků (praporů). Při palebné podpoře násilného přechodu a zteče, stejně jako v přecházejícím období, se ve značné míře používají prostředky pro přímou střelbu.

K oslepení palebných prostředků nepřítele a jeho pozorovatelů je využíváno především dělostřeleckých oslepovacích dýmových clon. Pod jejich ochranou se dokončuje ženijní průzkum vodní překážky, dobudování přepravišť a přechod jednotek prvního sledu. S výhodou lze použít i leteckých dýmových clon především ke klamání nepřítele o směru přechodu vodní překážky.

Násilný přechod vodní překážky zahajují a uskutečňují na vybraných úsecích všechny síly vyčleněné do prvního sledu současně. I zde platí zásada, že násilný přechod je prováděn s překvapením, rychle a na široké frontě. To je vynuceno účinky soudobých (a ne jen jader-
ných, ale i konvenčních) zbraní, kterými by v případě nahromadění vojsk mohl nepřítel vyřadit naráz více přepravišť, způsobit vojskům velké ztráty a útok zmařit. **Pohotovost přepravišť pro první sledy** motostřeleckých, a budou-li brodit, pak i tankových jednotek je zapotřebí zabezpečit k času „Č“.

Motostřelecké jednotky prvního sledu nasedají na bojová vozidla pěchoty (obrněné transportéry) a samohybné plavidlové přepravní prostředky ve skrytých místech a přibližují se v době palebné přípravy násilného přechodu a zteče na výchozí čáru k přepravě (vzdálenost 100 až 300 m od okraje vody), ze které současně zahajují násilný přechod. Nasednutí a zahájení přesunu stanoví velitel divize podle času určeného pro zahájení násilného přechodu s přihlédnutím k době, která je potřebná k překonání vzdálenosti z místa nasednutí až ke břehu vodního toku. Za začátek násilného přechodu („Č“) se i v tomto případě považuje **okamžik odplutí** jednotek prvního sledu **od vlastního břehu**.

Pluky prvního sledu hlavních sil na svých obojživelných bojových vozidlech a samohybných plavidlových přepravních prostředcích překonávají bez zastávky vodní překážku, využívají případná předmostí a za podpory jednotek, které je získaly, dále rozšiřují. Pokud tomu tak není, ihned po dosažení druhého břehu přecházejí do rozhodné zteče, většinou po sesednutí z bojových vozidel (OT), využívají výsledků palebného ničení nepřítele raketovým oddílem s konvenční municí, letectvem a dělostřelectvem, jakož i vyčleněnými prostředky pro přímou střelbu z vlastního břehu, přímé podpory bojových vrtulníků a výsledků vlastní intenzivní palby zahajované již během přepravy. Dokončují zničení živé síly a palebných prostředků nepřítele, zmocňují se opěrných bodů na směrech útoku a rychle pronikají do hloubky a do stran tak, aby co nejdříve spojily své síly především na směru hlavního úderu pluku a v dalším i divize.

Na **brodných tocích překonávají tanky** vodní překážku společně s motostřeleckými jednotkami a zároveň s nimi zahajují i zteč nepřátelské obrany. Za výhodných podmínek probíhá tato zteč v jednotné obrněné bojové sestavě.

Pokud mohou překonat řeku pouze jedním brodem, pak rovněž zahajují násilný přechod společně s motostřeleckými jednotkami v čase „Č“ a po dosažení druhého břehu se ihned rozvinou do předbojových sestav a přecházejí na stanovené směry k podpoře jednotek, kterým byly přiděleny. Tím se však budou vystavovat nebezpečí, že nepřítel povede do jejich boků účinnou palbu. Proto jsem toho názoru, že v některých případech bude výhodnějším (resp. bezpečnějším) řešením **ponechání tankového praporu od zahájení zteče vcelku** a k případnému rozdělení přistoupit až v jejím průběhu.

Pokud však musí být vodní překážka překonávána tanky **hlubokým brodním, po mostech nebo jízdou pod vodou**, pak po nezbytných úpravách zahajují tankové jednotky přechod až po dosažení pohotovosti těchto přepravišť. Jejich opožděné zapojení do bezprostřední podpory motostřeleckých jednotek v tom pro ně nejsložitějším období, tj. na začátku zteče, musí být kompenzováno rozsáhlejší palebnou podporou bojových vrtulníků a dalších palebných prostředků vyčleněných pro přímou střelbu, případně i zvýšenou intenzitou dělostřeleckých skupin. Samozřejmě, že po dobu budování přepravišť pro jejich přepravu vedou i tanky palebný boj s nepřítelem.

Má-li být zabezpečen požadavek k zahájení násilného přechodu prvními přepravními sledy v čase „Č“, musí jednotky a prostředky vyčleněné ke **zřízení průchodů v zátarasech a vjezdů do vodní překážky** vykonat nejnnutnější práce předem (např. v průběhu noci před násilným přechodem), nejspíše však do skončení palebné přípravy násilného přechodu a zteče (především při zkrácené přípravě).

K úpravě **běhu k výjezdu techniky** z vodní překážky, ke zřízení průchodů v ženíjích zátarasech, přípravě míst k vykládání techniky a k výkonu pořádkové služby se tyto síly a prostředky přepravují na protilehlý břeh společně s jednotkami prvního sledu nebo bezprostředně za nimi. Proto je nutné, aby také přepravu a jejich činnost na druhém břehu podle průběhu boje jednotek prvního sledu řídili velitelé motostřeleckých praporů (rot).

Počet průchodů v zátarasech závisí především na počtu plánovaných a zřizovaných přepravišť. U motostřeleckého pluku činí minimální potřeba 4 a v rámci divize 8 až 12 průchodů. Průchody v zátarasech a odtarasené prostory je zapotřebí viditelně označit. Správci přepravišť v nich organizují pořádkovou službu.

K maskování postupu motostřeleckých a tankových jednotek prvního sledu k vodní překážce a přívozových nebo plavidlových přeprav dýmem jsou využívány síly a prostředky vojsk, v prvním pořadí zadýmovací agregáty tanků, BVP a také dýmovníky.

Po ovládnutí protilehlého břehu využívají ženíjní jednotky již provedená opatření k zabezpečení přepravy jednotek prvního sledu a zřizují nejspíše do Č + 10 až 15 minut **přívozová přepraviště** pro tanky s odtarasovacími zařízeními a zahajují zřizování **podvodních přepravišť** pro zbývající tanky. Pohotovosti těchto přepravišť nelze zpravidla dosáhnout dříve jak za 60 minut od zahájení násilného přechodu. Současně s tím zahajují zřizování divizních **přívozových a mostových přepravišť** k zabezpečení přepravy dalších útvarů divize. Pokud není možné k tomuto úkolu využít již zřízená přepraviště pro první sled, pak nejnnutnější odtarasení no-

vých prostorů je třeba zahájit podle možností již v průběhu palebné přípravy násilného přechodu a zteče.

Se zahájením násilného přechodu se **orgány vojskového průzkumu** divize přepravují na protilehlý břeh s prvním sledem pluků. S využitím mezer a odkrytých boků pronikají do týlu nepřítele, zjišťují rozmístění jeho opěrných bodů, ženijních staveb a zátarasů, jaderné a palebné prostředky, zálohy a jejich přípravu k vedení protiztečí.

Boj o vodní překážku a zahájení násilného přechodu **řídí velitel divize** a po přenesení úsilí boje na protilehlý břeh organizuje přepravu dalších sil a prostředků určený **správce úseku** násilného přechodu spolu s náčelníkem ženijní služby podle grafikonu přepravy (a podle vývoje situace), zpracovaného pro všechna přepraviště.

Přepravu raketového oddílu a dělostřelectva přes vodní překážku je žádoucí organizovat tak, aby byla zabezpečena nepřetržitost jaderného a palebného ničení.

Oddíl vojskových raket a případně přidělené dělostřelectvo, které používá jadernou municii, se přepravují na soulodích a po mostech po bateriích, zatímco jejich část je ve stále bojové pohotovosti k vedení jaderných úderů. Oddíl je přepravován v souladu s plánem armády, aby tak byla zabezpečena jeho trvalá pohotovost k účasti v prvním jaderném úderu frontu. Přepravu obvykle zahajuje, jakmile čelní útvary dosáhly hloubky 10 až 15 km na území nepřítele.

Dělostřelectvo se přepravuje na protilehlý břeh na plavidlových přepravních prostředcích, soulodích, po mostech či broděním tak, aby jeho větší část mohla nepřetržitě podporovat útok vojsk na druhém břehu. Plukovní dělostřelecké skupiny a protitankové zálohy pluků prvního sledu se přepravují zpravidla za prapory prvního sledu, divizní dělostřelecká skupina a protitanková záloha divize obvykle za pluky prvního sledu.

Protiletadlový raketový pluk se přepravuje na soulodích a po mostech po bateriích a skupinách baterií za pluky prvního sledu. Část baterií se může rovněž přepravovat za druhým sledem (vševojskovou zálohou) divize. Protiletadlové jednotky pluků se přepravují na plavidlových přepravních prostředcích a na soulodích spolu s prapory, které brání.

Předsunuté velitelské stanoviště se přepravuje ihned za pluky prvního sledu a **velitelské stanoviště** s druhým sledem.

Útvary technického zabezpečení a týlu divize se přepravují po mostech nebo soulodích. Plukovní obvaziště a dílenské vyprošťovací prostředky za plukovním a přiděleným dělostřelectvem. K jejich přepravě se mohou využívat plavidlové přepravní prostředky.

Druhý sled divize (vševojskovou zálohou) musí velitel divize předpokládat zasadit nejen k narůstání úsilí a rozvíjení úspěchu útvarů prvního sledu po splnění bližšího úkolu a spolu s nimi ke splnění dalšího úkolu (následujícího úkolu) divize, tak jak je nejčastěji využíván v průběhu obvykle probíhajícího útoku, ale připravit a všestranně zabezpečit i další varianty jeho zasazení.

K dalšímu úkolu může patřit ještě do zahájení násilného přechodu vystřídání toho pluku prvního sledu, který ztratil bojeschopnost, a to ještě ve výchozím prostoru, což by nepatřilo ke složitým úkolům, nebo za přesunu k násilnému přechodu, prakticky již v době jeho zahájení, což bude vyžadovat již více úsilí jak ze strany štábu divize, tak zasazovaného pluku. V obou případech lze očekávat, že bude ohroženo současné zahájení útoku spojeného s násilným přechodem, takže je pravděpodobné, že čas „C“ bude nutné většinou odložit.

V průběhu útoku, zahajovaného na výhodných směrech násilného přechodu, je zapotřebí připravit především variantu zasazení druhého sledu divize k **rozšíření úspěchu** útočících praporů a pluků a ke spojení jejich úsilí na rozhodující směr, a to ještě do splnění bližšího úkolu divize (tj. v průběhu průlomu).

Při předpokládané čtenosti nepřátelských protiztečí je nezbytné připravit i další variantu, kterou je zasazení druhého sledu (jeho části) k rozdrčení (nikoli však k odrazení) nepřátelského uskupení, které vede protizteč. Samozřejmě, že s těmito variantami je žádoucí plánovat předem v grafikonu přepravy. Proto druhý sled (vševojsková záloha) zahajuje přesun k vodní překážce na signál velitele divize, propočítaný a vydávaný podle realizované varianty zasazení. Ve stanovené době zahájí přepravu na protilehlý břeh s využitím obojživelných bojových

vozidel (OT), plavidlových, mostových nebo jiných přepravních prostředků a během přesunu na určenou čáru zasazení se postupně rozvinuje do bojové sestavy.

Zasazení pluku druhého sledu divize je zabezpečováno částí sil pluků prvního sledu, palbami plukovního a divizního dělostřelectva, případně i jaderným úderem.

Při odražení protiztečí nepřítele je třeba usilovat o zachování tempa útoku. Zálohy nepřítele musí být proto především ničeny v prostorech jejich rozmístění nebo po zahájení přesunu. Po odražení protizteče je nezbytné, aby vojska rychle postupovala vpřed a obsazovala důležité úseky.

Úspěchu při násilném přechodu vodních překážek lze dosáhnout pouze při komplexním využití soudobých prostředků palebného ničení, zvyšování bojových a manévrovacích možností vojsk, přesné organizace boje, pevném a operativním velení útvarům divize ve všech obdobích útoku.

Při zahájení násilného přechodu hlavními silami musí být všechny síly a prostředky protivzdušné obrany divize (pluku) rozvinuty a připraveny odrazet úder z vzduchu.

(Bojový řád pozemního vojska ČSLA, část 1, čl. 175)
